

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

**КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри туристичного та
готельно ресторанного бізнесу

Тетяна ТЕСЛЕНКО

22.07.2024

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь

бакалавр

(назва ступеня вищої освіти – бакалавр або магістр)

Спеціальність

242 Туризм і рекреація

(шифр і назва)

Освітня програма

Туризм

(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

наказ № 50-02 від 27.04.2023 р.

Статус навчальної дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова або вибіркова)

Мова навчання:

українська

Дніпро – 2024

Науково-педагогічний працівник:

ФОТО	Лисенко О. В. , доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу, кандидат економічних наук.
	<small>науковий ступень та/або вчене звання (за наявності)</small>
	Досвід роботи: <u>25 років</u>
	Автор: 68 наукових публікацій з математичного моделювання, економіки підприємства, готельно-ресторанної справи, ціноутворення
	<small>показники наукової активності (кількісні)</small>
	Лектор з навчальних дисциплін: _____
	«Економічна теорія», «Економіка і ціноутворення в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі», «Менеджмент готельного і ресторанного бізнесу», «Економіка підприємства в готельно-ресторанному господарстві»
	<small>(перелік освітніх компонентів, що викладаються)</small>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Економічна теорія**» є набуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань в сфері економічних відносин, як форми суспільного виробництва, та економічного життя людського суспільства, вивчення проблем раціонального та ефективного використання обмежених ресурсів для задоволення потреб суспільства, методів пізнання та етапів виникнення економічної теорії, законів і принципів функціонування ринкової економіки, процесів відтворення, економічного зростання та державного регулювання економіки.

В результаті засвоєння майбутніми фахівцями навчальної дисципліни «Економічна теорія», формуються наступні компетентності:

В результаті засвоєння майбутніми фахівцями навчальної дисципліни «Економічна теорія», формуються наступні компетентності:

K05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

K09. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

K19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

K32. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

Результати навчання

ПРН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних

1	2	3	4	5	6	7	8
1	Тема 1. Вступ до економічної теорії: предмет, структура і методологія. Тема 2. Еволюція економічного мислення.	11	6	2	4		9
2	Тема 3. Економічна політика та економічні системи. Тема 4. Економічні потреби: значення та класифікація.	11	6	2	4		9
3	Тема 5. Роль виробництва у соціально-економічній системі. Тема 6. Економічний зміст ресурсів та факторів виробництва.	11	6	2	4		9
4	Тема 7. Механізм функціонування ринку: загальні основи теорії попиту і пропозиції Тема 8. Конкуренція в ринковій системі: види та роль у розвитку економіки..	12	6	2	4		9
5	Тема 9. Грошовий ринок та кредитно-банківська система.	12	6	2	4		6
6	Тема 10. Фінанси в системі економічних відносин.	11	6	2	4		9
7	Тема 11. Бюджетно-податкова економічна система держави.	11	6	2	4		9
8	Тема 12. Інфляція і антиінфляційна політика держави.	11	6	2	4		9
	Разом за семестр	90	48	16	32		9
	Форма підсумкового контролю	залік					

Література та навчальні матеріали:

Основні нормативні акти:

1. Конституція України : від 01.01.2020 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про банки і банківську діяльність : закон України від 28.03.2023 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
3. Про оподаткування прибутку підприємств : закон України від 01.01.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334/94-%D0%B2%D1%80>
4. Про ціни і ціноутворення : закон України від 09.06.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>
5. Про запровадження єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України: закон України від 01.01.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2659-14#Text>
6. Податковий кодекс України від 06.05.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>;
7. Бюджетний кодекс України від 06.05.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

8. Положенням «Про Міністерство фінансів України», яке затверджує Кабінет Міністрів від 17.02.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>.

Підручники:

1. Бондарук Т. Г. Місцеве самоврядування та його фінансове забезпечення в Україні. 2019. 608 с.
2. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича. Київ : нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 9-те вид., доповн. К.: Знання, 2014. 710 с.
3. Економічна теорія : підручник / В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В. Д. Лагутіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
4. Економічна теорія : Політекономія: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. К., 2016.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ, 2018. 292 с.
2. Бондарук Т. Г. Місцеві фінанси : навч. посібник. «Інформ.-аналіт. агентство». 2016. 529 с.
3. Вівчар О. Й. Місцеві фінанси : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2014. 28 с.
4. Бочан І. О. Основи економічної теорії: інституціональний підхід: навч. посібник. К.: Знання, 2012. 211 с.
5. Гронтковська Г. Е., Косік А.Ф. Макроекономіка: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2010. 672 с.
6. Гук Л. П. Економічна теорія: навч. посіб. К.: Аграрна освіта, 2011. 118 с.
7. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Макроекономіка. Практикум : навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2010. 656 с.
8. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 224 с.
9. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія [Текст] : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2014. 416 с.

Монографії

1. Артус М. М. Формування механізму ціноутворення в умовах ринкової економіки : Монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2008.
2. Боярко І. М., Люта О. В., Пігуль Н.Г. Місцеві бюджети у забезпеченні соціально-економічного розвитку міста : монографія. Суми : ПВКП «Корпункт». 2017. 92 с.
3. Волохова І. С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія. Одеса : Атлант. 2018. 234 с.

4. Лисенко О. В. Дослідження резервних фондів на малих і середніх підприємствах України. Стратегічне управління підприємствами малого та середнього бізнесу промислового регіону : монографія / за наук. ред. д. е. н., проф., ак. АЕНУ І. Д. Падеріна. Дніпро : ТОВ «Акцент ПП», 2016. С. 76–83.

5. Лисенко О. В. Управління процесом врівноваження фінансування короткострокових виробничих періодів підприємств сфери гостинності. Ефективне управління розвитком індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі : колективна монографія. : за заг. ред. В. В. Джинджояна. Дніпро : ЛІРА, 2022. С. 107 — 129.

6. Лисенко О. В., Бондаренко К. В. Тенденції змінення цін на стандартні номери в готелях Варшави. Глобальні зміни розвитку суспільства на зламі тисячоліть : кол. моногр. : Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2023. С. 90 — 109. (0,91 д.а.)

7. Прикладні аспекти прогнозування розвитку складних соціально-економічних систем : Монографія / За ред. О. І. Черняка, П. В. Захарченка. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В, 2015. 384 с.

Інші наукові видання:

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: у 2 кн. / за ред. С. Панчишина і П. Островерха. - Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. К.: Знання, 2006. 723 с.

2. Бюджетне забезпечення територіальних громад України : тенденції останніх років. 2017. № 19-20.

3. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2020 рік: Проект «Зміцнення фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». 2020. 80 с.

4. Бондарук Т. Г. Місцеве самоврядування та його фінансове забезпечення в Україні. 2019. 608 с.

5. Боярко І. М., Люта О. В., Пігуль Н.Г. Місцеві бюджети у забезпеченні соціально-економічного розвитку міста : монографія. Суми : ПВКП «Корпункт». 2017. 92 с.

6. Волохова І. С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія. Одеса : Атлант. 2018. 234 с.

7. Лисенко О. В. Моделювання процесу забезпечення достатнього рівня фінансування операційного періоду підприємств. Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2020. – Т. 25. – Вип. 4 (83). – С. 116 – 121.

8. Лисенко О. В. Моделювання змінення цін на стандартні номери в польських готелях (Краків). Бізнес Інформ : міжнародний науковий економічний журнал. Харків, 2023 № 2 С. 93-98.

9. Лисенко О. В. Моделювання змінення цін на стандартні номери в польських готелях. Проблеми економіки. 2023. № 1 (55). С. 198-203.

10. Лисенко О. В. Моделювання процесу забезпечення достатнього

рівня фінансування операційного періоду підприємств. Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2020. – Т. 25. – Вип. 4 (83). – С. 116 – 121.

Інтернет - ресурси:

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського // <http://www.nbuv.gov.ua>

2. Офіційні сайти періодичної літератури:

<i>Назва</i>	<i>Режим доступу</i>
Актуальні проблеми економіки	www.eco-science.net
Економіка України	www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/EkUk/index.html
Економіка та підприємництво	www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Etp/texts.html
Економіст	www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekonomist/index.html
Економічна теорія	www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/ET/index.html
Ефективна економіка	www.economy.nayka.com.ua

3. Офіційні сайти державних та міжнародних установ:

<i>Назва</i>	<i>Режим доступу</i>
Верховна Рада України	www.portal.rada.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України –	www.me.gov.ua
Міністерство фінансів України	www.mof.gov.ua
Державна служба статистики України	www.ukrstat.gov.ua
Міжнародний валютний фонд	www.imf.org
Human development report	www.hdr.undp.org
United Nations Statistics Division	www.unstats.un.org
Statistical Office of the European Communities	www.europa.int

Політика курсу

Політика курсу: обов'язкове відвідування лекційних, семінарських та практичних занять; гідна поведінка в аудиторії; обов'язкове відвідування консультацій

За кредитно-модульною системою викладення навчальної дисципліни «Економічна теорія» застосовуються такі основні види контролю знань:

- поточний контроль – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:
 - усне опитування;
 - письмові контрольні експрес-роботи;

- тестовий контроль;
- підсумковий контроль – у кінці семестру після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

За рішенням викладача або кафедри *нараховуються заохочувальні бали* за наступні види робіт:

- за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;
- за виконання творчих завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);
- за участь у конференціях, олімпіадах, іншій науковій, методичній роботі тощо.

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: здобувачі, які пропустили семінарські заняття або лекції, мають можливість відпрацювати заборгованості під час консультацій, що проводяться викладачем, відповідно до графіку консультацій. Для отримання певної кількості балів здобувач має можливість усно відповісти на питання теми, за якою він має заборгованість або виконати індивідуальну роботу, що складається з завдань, визначених викладачем в кожному окремому випадку (в залежності від обсягу заборгованості).

Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання *академічної доброчесності* передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Якщо має місце виявлення випадків академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману з боку здобувачів встановлюється академічна відповідальність. До здобувачів застосовуються види відповідальності, передбачені частинами 6 та 7 статті 42 Закону України «Про освіту».

Критерії оцінювання знань:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою (екзамен /залік)	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення
90–100	Відмінно	А	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; усі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі.

83–89	Добре	В	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; усі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимальної.
75–82		С	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; усі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68–74	Задовільно	Д	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60–67		Е	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані деякі практичні навички роботи; частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Незадовільно	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1–34		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Розподіл балів за формою навчання та контролю для навчальної дисципліни

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль ЕКЗАМЕН (Е)
Аудиторна робота	Самостійна (індивідуальна) робота	
≤ 40	≤ 20	
≤ 60		≤ 40
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + Е ≤ 100		
ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		

Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль ЕКЗАМЕН (Е)
Аудиторна робота	Самостійна (індивідуальна) робота	
≤ 20	≤ 40	
≤ 60		
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК+ Е ≤ 100		

Розподіл балів, які отримують студенти за денною формою навчання

Аудиторні заняття								Інд, Сам. раб	Підсумковий тест. Залік	Сума
T1-T2	T3- T4	T5-T6	T7-T8	T9	T10	T11	T12			
5	5	5	5	5	5	5	5	20	40	100
40										

Умовні позначення: T1 - T12 – теми лекцій; 5; 20; 40; 100 – максимальна можлива кількість балів;

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

різноманітних видів навчальної роботи

(поточний контроль; письмові роботи; тестування; індивідуально-дослідні завдання; самостійні завдання)

Метод демонстрування результатів навчання	Бал
Письмовий звіт по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття (За кожною темою)	2
Есе по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття. (За кожною темою).	2
Інформативний реферат на запитання, обране Здобувачем самостійно за індивідуальними завданнями до семінарського заняття. (За кожною темою)	1
Разом за тему	5

Розподіл балів, які отримують студенти за заочною формою навчання

Аудиторні заняття						Інд, Сам. раб	Підсумковий тест. Залік	Сума
T1-T2	T3-T4	T5-T6	T7-T8	T9-T10	T11-T12			
20						40	40	100

Умовні позначення: T1 - T12 – теми лекцій; 20; 40; 100 – максимальна можлива кількість балів;

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
різноманітних видів навчальної роботи
(поточний контроль; письмові роботи; тестування; індивідуально-дослідні
завдання; самостійні завдання)

Метод демонстрування результатів навчання	Бал
Письмовий звіт по запитанням, обраним викладачем (2 запитання) щодо завдань для самостійної роботи до семінарського заняття (За кожною темою)	3
Інформативний реферат на запитання, обране Здобувачем самостійно за індивідуальними завданнями до семінарського заняття. (За кожною темою)	2
Разом за кожну тему	5

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поясніть, в чому полягає необхідність дослідження економічної дійсності і формування відповідної системи знань.
2. Прослідкуйте еволюцію поглядів на предмет економічної теоретичної науки.
3. Проаналізуйте методологічні підходи до вивчення економічних явищ і процесів. Який з них, на вашу думку, більш досконалий? Чому?
4. Поясніть специфіку досліджень в економічній теорії.
5. Наведіть приклади загальнонаукових та специфічних методів дослідження, що застосовуються в економічній теорії.
6. Поясніть необхідність застосування методу наукової абстракції в економічному аналізі та наведіть відповідні приклади.
7. Яким чином співвідносяться поняття „економічна категорія”, „економічна модель”, „економічна теорія”, „економічний закон”?
8. Що є загального і відмінного між законами природи та економічними законами, між економічними та юридичними законами?
9. Визначте значення для економічного аналізу економіко-математичного моделювання.
10. Прослідкуйте етапи пізнання економічної дійсності. Яку роль у цьому відіграє підбір та аналіз фактів?
11. Поясніть, в чому полягає необхідність дослідження економічної дійсності і формування відповідної системи знань.
12. Прослідкуйте еволюцію економічного мислення класичного періоду.
13. Охарактеризуйте часи зародження економічної ідеї.
14. В чому полягає сутність теорії меркантилізму?
15. Розкрийте зміст теорії класичної політичної економіки.
16. Охарактеризуйте марксистські та маржиналістські теоретичні економічні концепції.

17. Дайте характеристику неокласичному напрямку розвитку економічної теорії.
18. Назвіть основні положення кейнсіанської теорії економічного розвитку.
19. Проаналізуйте поняття «економічне мислення» та визначте роль економічної теорії у формуванні економічного мислення.
20. Розкрийте зміст інституційно-соціологічної концепції створення економічної системи.
21. Перелічіть основні функції економічної теорії.
22. Поясніть взаємозв'язок економічної політики, господарської практики і науки.
23. Розкрийте сутність теоретичної та емпіричної функцій економічної теорії.
24. В чому полягає сутність методологічної та практичної функцій економічної теорії?
25. Яку роль виконують критична і прогностична функції у дослідженні економічних процесів і явищ?
26. Дайте визначення поняттю «економічна політика».
27. В чому полягають мета та завдання економічної політики держави?
28. Охарактеризуйте підходи вчених до періодизації суспільного розвитку.
29. Наведіть визначення економічної системи, що існують в економічній науці.
30. Проаналізуйте основні структурні елементи економічної системи та визначте місце і роль кожного з них у функціонуванні економічної системи.
31. Порівняйте критерії класифікації економічних систем з огляду на марксизм, маржиналізм та сучасну економічну науку.
32. Назвіть особливості ринкової економіки та визначте принципи у відносинах між її суб'єктами.
33. Чи можна ототожнювати поняття «капіталізм» і «ринкова економіка», «соціалізм» і «командно-адміністративна економіка»?
34. Який зміст вкладається у поняття «змішана економіка»?
35. Охарактеризуйте змішані економічні системи. Прокоментуйте твердження «Будь-яка економічна система є змішаною».
36. Поясніть роль трансформаційних перетворень в еволюції суспільного розвитку.
37. Чи можливе вирішення дилеми безмежності потреб та обмеженості ресурсів? Чому?
38. Наведіть класифікацію потреб за різними критеріями.
39. За яким принципом побудована піраміда потреб Маслоу?
40. Сформулюйте закон зростання потреб та назвіть фактори, що впливають на їх зростання.
41. Дайте характеристику споживчих благ та наведіть їх класифікацію.
42. Дайте визначення поняттю «економічні потреби», назвіть їх групи.

43. Охарактеризуйте шляхи задоволення потреб відповідно до їх рівнів.
44. Назвіть шляхи реалізації потреб різних рівнів.
45. Дайте характеристику структури суспільного виробництва за різними критеріями.
46. Охарактеризуйте структуру суспільного продукту. В чому полягають відмінності засобів виробництва та предметів споживання? До якої категорії благ відносять: *цукор, телевізори, одяг, станки, вугілля, картоплю, комп'ютери, книги*? Наведіть приклади, коли *цукор, вугілля, комп'ютер* виступають як предмети споживання, а коли – як засоби виробництва.
47. Охарактеризуйте стадії суспільного відтворення.
48. Назвіть типи суспільного відтворення та наведіть причини, які зумовлюють домінування в країні того чи іншого типу відтворення.
49. Які зрушення в структурі суспільного виробництва України мали місце, починаючи з 1991 року? Чим вони зумовлені?
50. Назвіть види засобів виробництва відповідно до їх походження, дайте їм характеристику.
51. Чим відрізняються поняття «процес виробництва» та «процес праці»?
52. Як співвідносяться поняття «економічні ресурси» та «фактори виробництва»?
53. Проаналізуйте структуру економічних ресурсів та охарактеризуйте її елементи.
54. Назвіть основні види економічних ресурсів.
55. Назвіть основні види доходів від використання ресурсів виробництва.
56. Дайте визначення поняттю «альтернативна вартість».
57. Що характеризує межа виробничих можливостей?
58. Назвіть умови побудови кривої виробничих можливостей та охарактеризуйте її значення.
59. Поясніть сутність поняття «ефективність Парето».
60. Як співвідносяться поняття «цінність», «вартість», «ціна»?
61. Дайте визначення ринку, наведіть приклади позитивних і негативних ознак функціонування ринку.
62. Поясніть поняття «вільний ринок»?
63. У чому полягає сутність вимог «ринкової свободи» і чи можлива вона в сучасній Україні?
64. Розгляньте критерії структурування ринку.
65. Згрупуйте ринки у відповідності з критеріями класифікації (економічне призначення, просторові ознаки, ступінь обмеження конкуренції, характер продажу, ступінь законності):
66. а) *тіньовий ринок*; б) *оптовий ринок*; в) *світовий ринок*; г) *ринок продовольчих товарів*; д) *ринок праці*; е) *ринок цінних паперів*; ж) *легальний ринок*; з) *ринок с/г сировини*; і) *монопольний ринок*; к) *локальний ринок*; л)

роздрібна торгівля; м) ринок благ та послуг; н) ринок науково-технічних розробок.

67. Що таке інфраструктура ринку і яку роль вона відіграє в організації і функціонуванні ринкових відносин?

68. Розкрийте спільне та відмінне в поняттях «потреба» і «попит»; «попит» і «величина попиту».

69. Наведіть приклади товарів-субститутів і товарів-комплементів.

70. Детально поясніть, на які товари понизиться попит, а на які, навпаки, підвищиться і чому в тому випадку, коли в результаті наполегливої пропаганди здорового образу життя люди стануть більше піклуватись про власне здоров'я.

71. Проаналізуйте, як зміна цін на інші товари впливає на попит і пропозицію.

72. Петро купує 30 троянд кожного місяця за ціною, меншою ніж 20 грош. од., і зовсім їх не купує за вищою ціною. Іван купує 40 троянд щомісяця за ціною, меншою ніж 15 грош. од., і зовсім не купує за більшою ціною. Побудуйте графік ринкового попиту на троянди.

73. Охарактеризуйте стратегію довгострокового функціонування фірми на конкурентному ринку.

74. Розкрийте зміст поняття «природна монополія», назвіть її позитивні та негативні наслідки.

75. Поясніть роль реклами як інструменту нецінової конкуренції.

76. Як визначається ефективність монополістичної конкуренції для споживача та для суспільства?

77. Охарактеризуйте моделі олігополії.

78. В чому полягає сутність цінової та нецінової конкуренції?

79. Дайте характеристику чистої та недосконалої конкуренції.

80. Назвіть характерні риси монополістичної та олігополістичної конкуренції.

81. Дайте визначення поняттю «монополія».

82. Які існують концепції походження грошей? Яка концепція, на вашу думку, є найбільш достовірною і чому?

83. Назвіть властивості грошей і проаналізуйте еволюцію форм грошей.

84. Дайте визначення поняттям «демонетизація» і «дематеріалізація» грошей.

85. Які фактори спричинили демонетизацію золота?

86. Що таке ліквідність? Запишіть наступні активи в порядку спадання ступеню ліквідності: *акція ВАТ “Дніпрошина”; кредитна картка “VISA”; готівкові гроші; облігація державної короткострокової позики; вексель; двокімнатна квартира; чек; ділянка землі за містом; автомобіль; ощадний сертифікат.*

87. Сформууйте грошові агрегати за методикою МВФ та НБУ на базі наведених даних: *чекові вклади – 12000 грн., великі строкові вклади – 56000 грн., готівкові гроші – 56000 грн., невеликі строкові внески – 15000 грн.,*

транзакційні депозити – 7000 грн., внески за трастовими операціями банків – 4000 грн.

88. Яким чином зміниться грошова маса, якщо в поточному році кількість товарів, вироблених в економіці, зросла на 10%, рівень цін знизився на 7%, а швидкість обороту грошей зросла на 5%?

89. Охарактеризуйте інституційний та функціональний аспекти вивчення кредитної системи.

90. Назвіть складові елементи банківської та небанківської кредитних систем.

91. В чому полягає сутність функціонування дворічної банківської системи?

92. Перелічите і охарактеризуйте основні види кредиту.

93. Які методи кредитно-грошового регулювання відносяться до загальних?

94. Перелічите селективні методи кредитно-грошового регулювання економіки.

95. Поясніть рівняння обміну в системі національної економіки.

96. Визначити рівноважне значення процентної ставки, якщо функція попиту на гроші виражена $(M/P)^D = 1000 - 100r$, де r – процентна ставка. Пропозиція грошей дорівнює 1000, а рівень цін становить 2. Як зміниться рівноважна ставка процента, якщо пропозиція грошей збільшиться з 1000 до 1200?

97. Якщо НБУ прагне повисить рівноважну процентну ставку до 7, то який рівень пропозиції грошей повинен бути заданий?

98. Поясніть необхідність застосування та визначте механізм дії інструментів грошово-кредитного регулювання.

99. Дайте визначення поняттю «фінанси».

100. Яка роль фінансів у відтворювальному процесі?

101. Назвіть відмінні особливості категорії «гроші» і «фінанси».

102. Назвіть ознаки фінансів.

103. Які функції виконують фінанси у економічній системі країни?

104. Охарактеризуйте види фінансових систем.

105. Дайте визначення поняттю «фінансова система країни».

106. Назвіть ланки державної фінансової системи.

107. Охарактеризуйте централізовані та децентралізовані фінанси у структурі фінансової системи.

108. Яку функцію виконують гроші у наступних випадках:

– покупець придбав у супермаркеті товари та розрахувався готівкою;

– студент отримав стипендію;

– фірма заключила контракт з підрядником щодо обсягів робіт та їх оплати;

– вкладник вніс 10000 гривень на строковий рахунок у банк під 10% річних;

– фірма розрахувалася за одержану сировину векселем;

– на рахунок підприємства надійшла плата за експортований ним товар;

– абонент «Укртелекому» оплатив готівкою свій рахунок за телефонні переговори у минулому місяці;

– працівник підприємства одержав заробітну плату;

– Україна погасила частину державного зовнішнього боргу.

109. Які основні завдання та функції бюджету?

110. Назвіть і охарактеризуйте види бюджетних доходів.

111. Перелічіть джерела фінансування дефіциту держбюджету.

112. Дайте визначення поняттю «податки» та назвіть форми платежів.

113. В чому полягає сутність понять «система оподаткування» і «податкова система України»?

114. В чому полягає роль податків у розширеному відтворенні.

115. Поясніть способи регулювання державного боргу.

116. Назвіть види бюджетного устрою.

117. Охарактеризуйте структуру бюджетної системи України.

118. За якими ознаками класифікуються податки і збори?

119. Назвіть функції податків.

120. Якими органами влади встановлюються загальнодержавні та місцеві податки?

121. Перелічіть загальнодержавні податки.

122. Які види податків входять до складу місцевих?

123. Назвіть види зборів на формування цільових державних фондів.

124. Назвіть основні фактори, що обумовлюють виникнення інфляції.

125. Перелічіть грошові і не грошові фактори, що впливають на інфляційні процеси.

126. Як впливає інфляція на економіку країни?

127. Назвіть та охарактеризуйте види інфляції.

128. За якими показниками відбувається вимірювання інфляції?

129. В чому полягає сутність метода вимірювання інфляції «правило величини 70»?

130. Поясніть дію механізму антиінфляційної політики.

131. Розкрийте сутність короткострокової антиінфляційної політики.

132. Назвіть мету довгострокової антиінфляційної політики.

133. За якою формулою розраховується індекс інфляції?